

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXIII (XXII)

Chicago, Illinois

Duben (April) 1961

Číslo (No.) 4

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Chr. F. Gellert:

Ježíš žije

*Ježíš žije, s ním i já!
Kde je, smrti, hrůz tvých plamen?
Žije on, s ním živ i já,
Z hrobu vstanu se svým Pánem.
Jsem svým mne oděje
To je moje naděje!*

*Ježíš žije, slyš tu zvěst!
Celý svět je jeho lénem.
I mně schrání věčnou čest,
Slávu králů dá mi věnem.
Bohu věř, Bůh věrný je,
To je moje naděje!*

*Ježíš žije, zoufat chceš,
Urážet čest božskou jeho?
Milostí tou vždy se těš,
Ze se hříšník zřekne zlého.
V Kristu laskav Bůh mně je,
To je moje naděje!*

*Ježíš žije, v něm můj díl,
Do rukou mu život vkládám.
Kéž bych srdcem čistý byl,
Vzdorovat chci světa v nadám.
Umdléný v něm okřeje,
To je moje naděje!*

*Ježíš žije, jistě vím:
Nevyrve mne z jeho ruky
Svod svým šatem nádherným
Ani temná moc, ni muky,
Sílou svou mne prověje,
To je moje naděje!*

*Ježíš žije, z milosti
Smrt mi život otevírá.
V poslední mé úzkosti
Pán svou útěchou mne svírá
Šepti dřív, než pozdě je:
To je moje naděje!*

přeložil Milan Balabán

Přemysl Pitter:

Jsoucnost zla vylučuje jsoucnost Boží?

"Posilujte se v Pánu a v síle jeho mohutnosti. Oblecte se ve výzbroj Boží, a byste se mohli postavit proti úkladům d'áblovým. Neboť náš zápas není boj proti krvi a tělu, nýbrž s démonskými vládami a vrchnostmi, s vládci světa nynější temnosti, s duchovými silami zla v oblastech nebeských." (Efez. 6,10-12).

Materialisté si dávají velikou práci, aby vrátili lidem víru v Boha a vykořenili zbožnost. Slovem psaným i mluveným se snaží dokázat, že rozum a věda se nesnesou s ná-

boženským citěním a myšlením. V rozhlasových anketách předkládají někdy otázky, nad kterými se musí člověk opravdu zastavit. Nejsou to otázky nikterak nové, nicméně stále účinné. Mezi ně patří na prvním místě záhada vzniku života, existence dobra a zla a smyslu a účelu života vůbec. Odpovědi materialistických propagátorů ovšem věci neřeší a myslícího člověka neuspokojí, ale přinejmenším, že mnohé lidi matou a zavadějí. Proto jsem se rozhodl věnovat naší dnešní úvahu otázce, kterou jsem nedávno v rozhlasu zaslechl. Otázka zní takto:

Jak možno srovnat víru ve všemohoucího, nade vše dobrého a vševědoucího Boha se skutečností, že nezabrání bédám a krutým po-

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
Box 59, Hillsboro, Wisconsin

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i pří-
spěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících
uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laska-
vě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Admínistrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

Business Office — Obchodní úřadovna
P. O. Box 112, Taylor, Texas

hromám? Kdyby byla taková bytost, neod-
stranila by utrpení všeho živoucího stvoření?
Není tudíž naše vlastní bolestiplná existence
důkazem, že takové bytosti není?

Jako křesťan, t. j. stoupenec Kristův, uchyluji se ve svých pochybách k svému učiteli Ježíšovi a ptám se, co on, případně Nový Zákon, v němž je jeho učení obsaženo, odpovídá.

A tu zjišťuji, že Ježíš ani bible se vůbec nezabývají otázkou, zda Bůh jest, nýbrž jeho existence jest jim samozřejmou, s Bohem počítají a na Bohu stavějí. Důkazy Boží existence nebo jeho obhajoba, jak ji vypěstovala apologetická theologie, je Ježíšovi a bibli cizí. Ovšem *pojetí* Boha se v Starém a Novém Zákoně liší. Bůh Mojžíšův je stvořitelem a pánem nad vším stvořením a soudcem trestajícím. V pojetí pozdějších proroků se mění Boží přísná tvář ve tvář dobrotivou. Ježíš pak učí znát Boha jako milujícího otce, jenž svou laskyplnou náruč otevírá všem, kdo u něho hledají pomoci a odpuštění.

Ale Ježíš taky ví, že ve světě nevládnou jen síly dobra, pravdy a lásky. Ví o moci, která se protíví Bohu a snaží se rušit jeho

dílo. Zná sílu tohoto odpůrce, kterého nazývá satanem. Ví o démonických mocnostech zla, jejichž vliv a působení nikterak nepodceňuje. Avšak zjevuje i mocnosti silnější nežli jsou tyto síly rozkladné, mocnosti, kterými přemáhá zlo a vítězí nad ním. Tomu učí i své učedníky. Nejvýznamnější učedník Kristův, Pavel z Tarsu, píše ve svém listě křesťanům v Efezu:

“Posilujte se v Pánu a v síle jeho mohutnosti. Oblecte se ve výzbroj Boží, abyste se mohli postavit proti úkladům ďáblovým. Neboť náš zápas není boj proti krvi a tělu, nýbrž s démonskými vládami a vrchnostmi, s vládci světa nynější temnosti, s duchovými silami zla v oblastech nebeských.”

Již ve čtvrtém století po Kristu musili být v římské říši lidé, kteří byli tak vykolejeni, že v Boha nevěřili, neboť sv. Augustin napsal: “Boha popírá ten, kdo by byl rád, kdyby Boha nebylo.” To platí i dnes. Kdo se nechce namáhat, aby žil podle Božích zákonů, ten se snaží všemožně Boží existenci vyvracet. Ví však také o nevěřících, kteří poctivě a věrně sloužili tomu, kterého upřímně popírali, a vím o nadšených vyznavačích Boha, kteří jméno jeho zvrhli. Proto nemá smyslu se přít o Boží existenci.

Jak jsme slyšeli, také pojetí a představy Boha se různí podle mravní a duchovní vyspělosti člověka a žádné, ani nejdokonalější pojetí nemůže vystihnout to, co se vymyká jakýmkoli lidským představám a měřítkům.

Je důkazem pýchy a prázdného velikášství, prohlašují-li materialisté, že není záhad a tajemství, kterých by člověk postupem vývoje a času neozřejmil. Jsou věci, které záhadou zůstanou, aspoň potud, pokud budeme upoutáni k tělu a omezení hmotou. Jsou tajemství, která vždycky budou jímat mysl v postvátném rozjímání, jež může vyústit toliko v pokorné: nechápu, nevystihnu, nevím.

K těmto tajemstvím patří i uvedená otázka, a proč—existuje-li absolutní dobro, nezabrání zlu a utrpení, a proč — existuje-li absolutní pravda, neodstraní lež a bezpráví.

Víme, že dobro existuje a že existuje i pravda. Víme to ze zcela určitých zjevů a z vlastních zkušeností. Mohli bychom dokázat množství případů, jak se dobro a láska projeví, a jak pravda a spravedlnost se u-

platnily. Avšak víme také, že stejně existuje i bezpráví, krutost, zášť, sobectví. Mohli bychom stejně vyjmenovat i jejich projevy, jak jsme jejich svědky v životě jednotlivců a národů. Z otázky abstraktní se stává otázka konkrétní a je na ni velmi pozitivní odpověď: čím více bude lásky a pravdivosti v nás, tím více bude i dobra ve světě, a dokud bude naše smyslnost, pýcha a ctižádost silnější, tím slabší bude naše odolnost k špatnostem, jež jsou i příčinou utrpení a bolesti.

S tímto závěrem snad mohou souhlasit i popěrači Boha a odpůrci náboženství. K čemu je nám tedy potřeba víry a zbožnosti?

Heslo "člověk je dobrý", kdysi tak módní, se přestalo "nosit", když se ukázalo jak člověk dovede být zlý a jak i tak zvaný dobrý člověk musí doznat jak mocné síly jsou v něm, které ho svádějí k nepravosti. "Jsem si vědom toho," praví Pavel v listě Římanům, "že ve mně, to jest v mém těle, nesídlí dobro. Vůle je ve mně pohotová, ale konat dobré, na to nestačím. Co chci, to nedělám, ale činím to, co nenávídím." Ze srdce nám mluví tento zkušný muž! Nuže, odkud vzít sílu, kterou bych přemohl vrozené zlé sklony i přijaté špatnosti? Kde vzít sílu k sebezapření, moc k odvaze a oběti, schopnost milovat a odpouštět, správně myslet a jednat? Poznávám jen, jak ubohý, bezmocný a prázdný je člověk, který se opírá pouze o vlastní síly a spoléhá toliko na vlastní rozum a dovednost. Kolik máme před sebou příkladů lidí, kteří takto smýšleli a mnoho i dokázali, aby nakonec se shroutili oni i jejich dílo!

Tu zaznívá nám znovu apoštolovo slovo, které jsem vstavil v čelo naší úvahy: "Posilujte se v Pánu a v síle jeho mohutnosti!" Ne v mohutnosti vlastní, nýbrž v mohutnosti Boží. Existuje ještě jiná síla a moc, než je síla a moc lidská: mohutnost, která všemu dala vznik a určila řád, jímž se hvězdy pohybují, sémě klíčí, pavouk svou síť tká a člověk se vyvíjí. Do tohoto božského řádu patří i utrpení a bolest, která je největší hybnou pákou pokroku a živlem zúrodnujícím. Bolestní a nemocní se očistí uje duše. Nebýt strasti, nebylo by vnitřního růstu. Teprv utrpením docházíme poznání vyšších hodnot života.

Snad se ti v tom božském řádu leccos nezdá a nelíbí a leccos bys chtěl udělat jinak nežli je. Však i svému vlastnímu životu

jsi chtěl dát jiný běh — a čeho jsi dokázal? Každý tvůj zásah přinesl jen zhoršení, až nakonec jsi musel doznat porážku. I do přírodního dění zasahuje člověk, s výsledkem, že jen porušuje jeho důmyslný řád.

Tak bolestnými zkušenostmi dochází člověk k poznání, že sám o sobě nic není a nic nemůže a že ve všem je závislý na oné mohutnosti, jež panuje nad vesmírem i nad člověkem, mohutností, které se dosud vzpírali. Zklamání a bolest připravily jeho duši tak, aby mohla prožít největší chvíli života: skutečnost Boha se mu stává tak zřejmou, že všechny pochyby mizí a on v dětské důvěře se k němu přimyká. Bůh není mu již neznámou mocí, nýbrž láskyplným Otcem, který mu udílí z přemíry svých sil a činí jej svým spolupracovníkem. Nejde již ve své síle vlastní, nýbrž spojen s Bohem, čerpá z něho všecku sílu a schopnosti, potřebné ve velkém tvůrčím díle: přeměnit svět bídy a strasti ve svět spravedlnosti a pokoje. Nebojuje již proti démonským silám sám, protože poznal, že to byl boj marný. Nebojuje proti krvi a tělu, jeho zbraně nejsou namířeny proti člověku, nýbrž proti mocnostem zla v oblastech nebeských.

Ano, až do oblastí nebeských zasahují podle Pavla síly, které člověk vytvořil svou zvůli. Jaký div, vracejí-li se nám tyto síly a postihují-li nás v podobě krutých pohrom, vůči nimž je člověk bezmocný! Proti těmto vrchnostem možno se vzepít jen silou, která je větší než jsou démonické síly zla v oblastech duchovních, myšlenkových. Vítězit nad nimi znamená přemáhat lež — a to lze jenom pravdou, odstraňovat nenávisť — a to možno jenom láskou, a tvořit nový lidský řád — a to nelze násilím, nýbrž jen tvořením řádu podle vůle Boží.

Tuto vůli vystihovat a zákony Božího panování zjišťovat stává se mu životním úsilím, na kterém všechno záleží. Kristus a všichni, jimž Bůh se zjevil v lásce, se mu stávají učiteli a vzory, vedoucími k těmto cíli: k vytvoření nové lidské společnosti, království Božího na zemi, jež bude odleskem onoho království, které je v nebesích.

(Vysíláno do vlasti).

STRACH A KRISTUS

"Nestrachujte se o svůj život (duši) . . . váš nebeský Otec ví (čeho) potřebujete. Usilujte především o jeho království a spravedlnost . . ." (Matouš 6.25a;33)

Čtenáři jistě není potřeba připomínat, co je to strach. V posledních dvou desetiletích tucty knih a sta článků se zabývaly tímto tématem a čtenář je četl v naději, že mu pomohou v jeho vlastním boji se strachem. Poslouchá-li kázání pojednávající o strachu, pak to činí u víře, že kazatel mu pomůže objevit zdroje moci, které dosud neznal. Často však všechny tyto prostředky nepřináší pomoc, ale zklamání.

Strach jako zkušenost

Kdo z nás by neznal z vlastní zkušenosti strach? Neprospané noci, v jejichž středu se probouzíme a marně se snažíme — i skrze modlitbu — o návrat spánku, zatím co hodiny odbíjejí hodinu za hodinou! Myšlenky se střídají s kalejdoskopickou pestrostí i rychlostí a všechny naše problémy, zklamání, nejistoty a obavy jsou znovu a znovu promítány na plátno naší paměti. Takové okamžiky vyčerpávají duši i tělo a ráno nás zastihne unavené k smrti.

V životě mnohých lidí (statistiky říkají, že poměr je 1:10) i třeba jen dočasná pomoc od tohoto stavu duše je vítána. Ze miliony lidí se nacházejí v tomto stavu dosvědčuje ohromný prodej t. zv. "utišujících neb uklidňujících pilulek" (tranquilizer pills), vysoké procento duševně nemocných, a popularita t. zv. náboženství "míru duše."

Tento neblahý stav se projevuje pak i v napjatých vztazích v rodinách, v úřadě i v továrně; ba i ve skupinách jako je církev! Vskutku žijeme ve věku strachu a naše mysl hledají únik z existence, která je váže na kolo trvalé agonie.

I když se to zdá paradoxní, prožívání strachu jest zároveň i počátkem naděje. To musel mít na mysli neznámý autor, který mluvil o "dobré zvěsti odsouzení". Člověk, který zvláštní zkušeností ví, co to znamená nemocti uniknout z myšlenkového stavu beznaděje a strachu, jest v situaci, ve které jakákoliv pomoc zvenčí by měla být vítána. Avšak tak tomu vždy není. Někteří lidé jsou tak hrdí neb naplněni zlobou i nenávistí k

sobě i jiným, že raději budou pokračovat již v stejně ztraceném boji, při čemž strhnou do tohoto neblahého stavu i jiné. Jiní však nepřestanou hledat pomoc a často ji naleznou v nejméně očekávaných situacích a okolnostech.

Místo odpočinku pro duši

Známost a vědomé přijetí Boha jest nejjistější cestou k překonání strachu. Pomocí obecenství církve, čtením Písma svatého, skrze modlitbu, někdy i skrze smrt někoho drahého a ovšem i psychiatrickou pomocí, člověk žijící v ustavičném strachu může objevit, že Bůh jest schopen rozptýlit strach a zůfalství a nahradit je klidem a pokojem duše. Toto se stane tenkrát, když člověk vystoupí ze škeble svého osobního sobeckého zájmu a vloží plnou zodpovědnost za svůj život do rukou Božích (Matouš 11,28-30) a zasvěti jej životu služby (Matouš 10:39; Lukáš 9:24; Matouš 20:26 atd.).

Tato pomoc Boží nám jest nabídnuta v Kristu Ježíši, skrze něhož se nám Pán Bůh sám zjevil a v jehož smrti na kříži nám ukázal jakou cenu byl ochoten zaplatit za naše sobectví a pýchu. Tam, kde člověk plně porozumí zástupné oběti Syna Božího a v pokoře vyzná svojí zaslepenost vůči milosti Boží, tam často poprvé se setkává s Boží láskou a chápe i Boží odpuštění, které přispívá pak nejvyšší mírou v jeho oproštění se od strachu. Modlitba, vyznání hříchů a díkůvzdání jsou oněmi význačnými léky přinášejícími úlevu a zbavující duši její skleslosti. Podřízením naší vůle vůli Kristově, stáváme se v pravém slova smyslu sobodní, volní. V Pravdě Kristova evangelia jest jedina svoboda (Jan 8:32) a u víře v Jeho jméno plně zdraví (Skut. 3:16).

"Komunismus není autorem revoluce naší doby. Komunismus jest hnutí, které jí jenom využívá k svým cílům. Revoluční hnutí naší doby má hlubší kořeny a širší význam než komunismus rozumí. — Trest za to, že dovolujeme, aby naše soudnost byla kontrolována strachem z komunismu může způsobit, že se ocitneme v situaci, kdy budeme obhajovat nespravedlivost proti lidské touze po spravedlnosti a tyranii proti výkřikům po svobodě."

—Biskup J. E. Lesslie Newbiggin

Modlitba velikonoční

"Bůh naplnil zaslíbení, vzkřísiv Ježíše z mrtvých." Skut. 13,32.

Všemohoucí Bože, s pokorným úžasem sníme dnes slyšeti zvěst: Co hledáte živého s mrtvými? Neníť ho tuto, vstát' jest. Jak přiliš veliké věci nám tu ohlašuješ! Prosimé, nenechávej naše srdce v slepotě, v níž nevidí záři tvé přítomné slávy. Nechť nás obejmě tvá nevýslovná radost, že náš Spasitel je živ, že je zlomena moc smrti a přemožena říše pekla, a že Kristus je král a náš Pán na věčné věky. Přeslavně jsi naplnil své sliby, že nedáš svému svatému viděti porušení, nám pak že dáš krále věčného, pod jehož vládou milosrdenství a víra potkají se spolu. spravedlnost a pokoj dají sobě políbení. Takového nám dáváš Pastýře a my můžeme vyznávat: Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Jist jsem

zajisté, že ani smrt ani život, ani cokoli jiného nebude moci nás odloučiti od lásky tvé, kteráž jest v Kristu Ježíše, Pánu našem. Děkujeme Ti za potěšení Písem, že pohlcena jest smrt od života, že Kristus vstav, již více neumírá, smrt nad ním nepanuje. Naplňuj, prosím, mě i mé bratry a sestry touto vítěznou jistotou, aby nedověra, malomyslnost a skleslost neměly moci nad námi, ale abychom si v zópansech a pckušeních v síle Vzkříšeného udatně počínali a zlého se nelekali. Dopřej nám, aby nám ani nejtěžší chvíle života, dny temnoty, opuštěnosti a smrti, nevzaly přepevnou důvěru, že Kristus nad tím vším stanul a stojí jako vítěz, který nás nechce odsoudit. ale dává nám naději zůstávající a život věčný. Amen.

(Ze sbírky modliteb, Voláme z hlubokosti)

Józa Novotný:

Nejstarší Bible tištěná v živém jazyku.

Za mých studií a sháňce po prvních tiscích bible shledal jsem k svému překvapení, že anglické, francouzské a německé bible byly tištěny později než byla naše slavná Pražská bible, vytištěná roku 1488. A tak tato naše bible jest nejstarší tištěná bible v živém jazyku. Laskavostí ředitele "Muscu království českého" podařilo se mi opatřit fotografie první a poslední strany tohoto biblického pokladu. Bílé místo fotografie představuje krásnou barevnou iniciálku, která bohužel není reprodukována.

Některé detaily tohoto pokladu budou jistě zajímat čtenáře "Husova Lidu."

Československo vždy se proslavilo svojí láskou ke knize knih. Za doby reformační obdrželi jsme titul, na který můžeme býti hrdými — "země knihy a kalicha". Byla to jedna kniha a jeden kalich, kterými jsme se proslavili. A v této době také vzniklo úsloví — "husitská žena zná lépe bibli než papež v Římě."

Československo jest jediná země na světě, která se může honosit výrazem "písmák." Jest to náš idiom, nepřeložitelný do kteréhokoliv jazyka na světě. Toto slovo vyjadřuje

to, co měl na mysli autor prvního žalmu: "Blahoslavený jest ten muž, který má líbost v zákoně Hospodinově a v zákoně jeho přemýšlí dnem i nocí."

V době protireformační jesuité prohlásili bibli za jedovatou knihu. S botami opatřenými hřebíky vypravili se do polí za lidmi. S těmito "svatými" botami šlapali lidem po holých nohách, aby z nich vynutili přiznání, kde skrývají své bible. Když nějaké bible našli, připoutali je k řetězům, přivedli je před kostely a tam slavnostně spálili. Koniáš přiznává, že za svého života spálil přes 60.000 bibli.

Když po bitvě na Bílé Hoře naši otcové musili opustit svoji vlast pro své přesvědčení "nevzali s sebou nic, po všem je veta, jen Bibli Kralickou a Labyrint světa."

Není divu, že tato země má onu čest, že má prvou tištěnou bibli v živém jazyku.

Knihtisk byl vynalezen v polovině patnáctého století. Stihl naši vlast v létech šedesátých téhož století a rozšířil se velice rychle. Ihned byly zřízeny knihtiskárny. Nejdůležitější byla v Praze. Nejstarší český tisk jsou "Listy Jana Husa", vytištěné roku 1459. Druhý tisk jest Nový zákon z roku 1475, třetí naše slavná Pražská bible z roku 1488. Hasting's Bible Dictionary (Extra Volume, page 418) praví: "The first instance on record of the application of the newly invented art of printing

Hocinaše předmluva

Ladst. w. d. k. b. s. m. e. v. a. b. s. P. u. l. i. n. i. m. e. z. p. o. z. n. a. y. a. b. y. m. o. h. l. r. o. u. n. i. e. t. i. P. u. l. i. n. o. m. s. w. a. r. o. m. a. o. d. t. o. h. o. t. o. s. e. s. w. i. e. t. a. o. d. r. e. k. t. u. m. i. p. s. a. l. k. s. w. a. c. i. u. m. i. s. e. r. o. n. y. m. o. w. i. p. o. m. e. y. a. k. u. m. b. r. a. t. u. A. m. b. r. o. z. o. w. i. e. r. a. t. k. u. c. i. n. e. n. a. n. o. m. i. m. e. d. l. l. i. b. e. s. a. m. b. e. z. v. e. i. t. a. t. e. a. b. e. z. m. i. s. t. r. a. r. o. z. u. m. p. i. s. t. i. n. a. s. w. a. c. h. o. m. i. k. t. i. o. z. n. a. m. i. t. e. g. e. p. r. o. z. e. b. y. z. a. d. e. s. t. i. t. e. b. e. l. c. h. t. e. o. s. w. a. t. y. m. i. s. e. r. o. n. y. m. e. m. p. r. e. z. b. o. w. a. t. i. A. b. o. s. e. h. i. s. t. i. n. o. m. s. w. a. r. o. m. m. o. h. l. o. d. m. e. k. o. v. e. a. t. i. S. e. n. a. z. t. o. o. d. p. o. w. e. d. a. n. a. t. o. s. w. a. t. y. H. e. r. o. n. i. m. t. i. e. m. e. l. i. s. t. o. n. i. V. i. n. c. i. z. c. i. n. u. a. m. e. n. t. k. u. o. w. s. t. e. k. k. i. n. y. a. c. h. z. a. k. o. n. a. k. o. z. e. b. o. A. t. a. k. o. g. e. y. p. o. c. i. n. a.

Capitola I.

A. m. b. r. o. z. t. y. e. m. i. d. a. r. y. p. r. i. n. c. i. f. u. p. o. d. a. l. m. s. p. o. l. u. y. p. r. e. z. v. e. s. t. e. n. e. k. p. i. s. t. o. l. i. k. e. r. a. z. t. o. z. p. o. t. a. t. k. u. p. r. e. d. k. l. a. d. a. l. i. t. i. s. t. o. n. i. p. r. a. t. e. l. t. y. a. n. a. d. d. o. w. i. e. r.

n. o. s. t. g. e. y. z. e. m. p. e. n. i. a. n. o. u. y. p. r. e. z. e. n. n. a. d. s. t. a. n. i. C. o. r. g. e. s. t. g. i. s. t. i. e. p. r. a. v. e. p. r. a. t. e. l. s. t. w. o. a. b. e. y. s. t. o. w. y. m. s. w. a. z. k. e. s. p. e. g. e. n. e. g. e. b. o. z. t. o. n. e. n. s. a. s. t. i. n. p. o. z. i. t. e. k. n. e. p. r. i. z. o. m. n. o. s. t. t. i. e. l. t. o. l. i. b. o. n. e. l. l. i. t. w. e. a. l. a. b. o. d. n. e. p. o. o. s. t. e. b. e. s. t. w. i. e. a. l. e. b. a. z. e. n. b. o. z. k. e. a. b. e. z. s. t. y. c. h. p. i. s. t. o. m. p. i. n. o. s. t. i. s. p. o. e. u. g. u. C. i. t. a. m. e. w. s. t. a. v. y. c. h. k. r. o. n. y. s. t. y. c. h. z. e. m. e. k. t. e. r. z. i. p. r. o. c. h. a. z. a. l. i. b. r. a. g. n. y. m. e. z. y. n. e. n. a. m. e. b. r. a. t. i. s. e. l. i. d. i. p. r. e. z. m. o. r. z. e. s. e. p. r. e. p. l. a. w. o. w. a. l. i. a. b. y. t. y. k. r. e. z. z. p. i. s. t. e. m. p. o. z. n. a. l. i. p. r. i. z. o. m. n. e. t. a. k. e. w. o. d. i. e. l. i. T. a. k. p. i. t. a. g. o. r. a. s. o. p. r. e. z. i. b. a. l. s. e. e. M. e. m. f. i. a. z. k. u. m. u. n. d. e. r. a. u. d. C. a. l. U. l. a. t. o. d. o. E. g. i. p. t. a. a. E. A. r. c. h. y. r. o. m. C. a. r. e. n. s. e. n. u. A. i. t. i. b. r. a. g. n. y. u. w. l. a. s. t. i. k. k. r. e. a. z. m. e. k. o. y. w. e. l. i. k. u. z. e. m. e. t. r. e. c. k. s. k. i. s. t. i. a. a. w. e. l. i. k. u. w. r. a. z. y. s. c. h. o. d. i. l. g. e. a. b. y. g. s. a. w. A. t. e. n. a. c. h. m. i. s. t. r. a. t. u. a. z. n. a. m. e. n. t. e. m. g. e. b. o. z. t. o. v. e. a. n. i. m. A. s. h. a. d. a. m. s. k. e. s. t. o. l. o. u. n. e. s. e. b. y. l. p. o. h. o. s. t. u. m. v. t. a. k. v. e. z. e. d. l. i. k. e. m. z. w. o. l. i. m. s. e. b. i. e. a. b. y. s. e. t. y. v. i. e. m. u. o. s. t. u. d. e. v. i. l. n. e. l. i. b. v. w. l. a. s. t. i. n. s. w. e. n. s. t. y. d. a. t. e. v. y. o. d. i. H. e. r. o. n. i. m. b. o. z. p. i. s. t. i. n. a. y. a. k. o. p. o. w. s. t. e. m.

s. w. i. e. t. i. e. v. t. i. k. i. g. r. e. z. y. o. s. t. i. s. t. a. l. y. y. a. t. g. s. a. e. o. l. o. r. e. u. o. w. m. o. z. s. t. y. c. h. a. p. o. d. a. n. p. r. e. z. e. d. n. e. n. e. i. m. t. y. r. a. m. u. p. o. d. a. n. b. y. l. w. e. d. e. n. g. s. a. y. a. t. s. a. o. b. w. a. n. g. s. a. a. s. t. i. z. e. b. i. k. a. m. v. e. s. t. i. m. e. n. g. s. a. w. s. t. a. l. z. e. m. u. d. z. e. z. s. t. a. t. e. g. i. s. t. i. m. y. s. t. i. v. a. m. e. n. b. e. l. k. E. t. y. w. o. l. i. w. i. e. n. i. p. o. c. h. e. n. e. c. a. o. b. w. l. a. s. t. i. n. u. y. w. y. m. s. l. a. w. n. e. s. t. i. m. u. z. i. z. p. o. s. t. e. d. i. m. i. c. h. k. o. n. c. i. n. y. s. p. a. n. s. l. y. c. h. a. S. a. l. l. i. c. i. a. n. s. k. y. c. h. c. i. t. a. u. n. e. z. e. g. i. s. t. i. p. i. z. e. l. i. m. e. k. i. c. z. i. v. r. o. z. e. n. i. z. a. k. e. r. e. z. i. z. t. o. r. y. m. p. r. i. z. a. h. m. i. t. i. n. e. m. e. k. s. t. a. b. y. g. e. y. e. p. a. t. r. z. a. l. i. g. e. d. i. n. s. h. o. s. l. o. w. i. c. k. i. p. o. w. i. e. s. t. p. r. i. z. w. e. d. l. a. A. h. e. l. g. e. s. t. w. i. e. k. t. e. n. n. e. s. t. y. c. h. a. n. e. w. s. t. i. m. w. i. e. k. t. o. m. a. p. r. e. z. e. l. a. w. n. e. d. w. a. d. l. o. z. e. d. o. t. a. k. z. n. a. m. e. n. t. e. b. o. z. i. h. e. l. s. a. w. g. e. w. s. t. e. g. i. n. e. h. o. k. r. o. m. e. A. h. e. l. s. t. a. b. l. e. d. a. l. i. A. p. o. l. o. n. b. i. r. o. p. a. k. t. e. n. w. e. l. i. k. e. h. o. v. i. m. e. n. e. v. a. k. o. e. b. e. g. n. y. l. i. d. m. l. i. w. y. A. m. e. b. o. m. u. d. z. e. z. y. a. k. o. p. i. t. a. g. o. r. e. s. t. i. n. u. y. p. i. s. t. o. l. i. U. s. t. e. l. d. o. p. e. r. s. t. e. z. e. m. e. s. c. h. o. d. i. l. h. o. m. s. u. n. i. k. i. n. a. r. o. d. y. U. l. k. a. u. s. k. s. e. r. y. t. s. k. m. a. s. a. g. e. r. s. k. p. r. e. z. e. k. e. s. t. a. t. a. b. r. a. l. o. n. s. t. w. i. e. n. o. s. t. i. p. r. o. f. e. s. t. a. n. a. b. o. n. e. z. p. r. a. z. s. t. i. r. o. k. y. p. o. t. e. k. A. i. s. o. n. s. e. p. r. e. p. l. a. w. n. y. p. r. e. z. i. s. t. e. l. a. z. E. b. r. a. g. m. a. n. e. m. a. b. y. h. a. r. e. z. y. m. u. d. z. e. n. a. s. t. o. l. e. z. y. z. a. t. s. e. d. i. z. e. k. o. a. m. u. d. r. e. s. t. i. s. w. i. e. t. s. k. v. e. i. c. a. e. b. o. m. e. z. y. t. a. k. m. a. l. e. m. v. e. z. e. d. l. i. k. i. e. u. o. p. r. i. z. o. z. e. m. o. m. i. r. a. w. e. d. y. o. b. i. k. i. n. d. n. i. e. n. y. h. a. m. e. z. d. p. o. s. t. i. t. a. l. w. y. p. r. a. w. n. e. g. i. e. n. e. k. e. E. o. t. i. d. p. r. e. z. e. l. a. m. a. n. s. k. e. k. b. a. b. i. l. e. n. s. k. k. a. l. b. e. y. s. k. i. z. e. d. s. k. U. l. s. y. s. k. V. a. r. t. s. k. S. y. r. s. k. F. o. r. y. t. s. k. A. r. a. b. s. k. P. a. l. e. s. t. i. n. s. k. i. d. i. n. a. w. a. r. u. w. s. e. d. e. A. l. e. x. a. n. d. r. y. b. r. a. l. s. e. d. o. z. e. m. e. m. a. n. z. o. m. i. s. k. a. b. o. n. a. h. e. c. m. u. d. z. e. z. a. p. r. e. z. n. a. m. e. n. t. e. p. o. w. i. e. s. t. i. s. t. o. l. s. t. i. m. e. z. s. p. a. r. z. i. l. n. a. b. e. z. e. k. i. n. p. i. s. t. e. i. t. a. n. U. l. a. z. e. t. g. e. m. i. z. t. e. n. u. s. t. i. d. e. z. e. c. i. a. r. h. y. s. e. v. e. i. l. a. m. i. d. o. v. e. k. y. p. r. o. s. p. i. e. w. a. g. e. a. b. y. w. i. d. o. v. e. k. y. s. a. m. e. b. o. s. e. v. e. k. e. m. e. g. a. s. t. v. b. e. l. U. y. p. h. a. l. g. e. o. t. o. m. e. w. e. h. n. i. d. e. s. t. a. t. e. g. i. n. e. o. s. m. i. b. i. n. a. m. s. t. e. s. t. a. t. C. a. l. I.

K. e. m. u. r. o. z. p. r. a. w. i. e. o. s. w. a. c. s. t. y. c. h. i. d. e. k. i. P. o. m. e. w. a. z. A. p. o. s. t. e. l. P. a. w. e. l. n. a. d. e. s. i. w. e. a. n. a. n. u. s. t. e. p. o. d. a. n. s. k. y. k. r. e. v. i. t. o. f. u. n. e. z. g. s. a. t. e. k. z. n. a. m. e. n. t. e. b. o. z. i. s. o. k. i. e. h. o. s. t. i. e. m. l. i. s. t. i. n. a. w. a. l. g. e. r. z. k. i. c. h. i. s. k. s. y. n. l. i. c. e. d. a. t. e. l. e.

to the multiplication of the Scriptures in a living tongue." Tohle dokazuje, že u nás se skutečně cítila potřeba mít Slovo Boží pro každého étenáře.

Naše dva obrazy jsou prvá a poslední strana tohoto pokladu národního musca v Praze. Tato bible nemá titulního listu. Začíná, jak bylo zvykem, úvodem. Datum jest na poslední straně ku konci. V tiskárně, kde tato bible byla vytištěna vyšly první noviny v roce 1515, první mapa v roce 1517, mnoho zpěvníků a kázání. Do roku 1526 vytiskla tato tiskárna přes sto knih, většinou náboženských.

Otakar Odložilík:

Vojna bez úlevy a bez konce.

(Dokončení)

Ani po čtyřiceti a několika letech nemám co uvést na omluvu tĕkavosti a spĕchu. Na vysvětlenou však připomínám, že v létĕ 1916 Trenčanské Teplice byly pro nás v cizím kraji. Čemu jsme říkali Slovensko, v úřední mluvĕ byly rozličné stolice uherského království. Úřední místa v Pešti i v Trenčínĕ dbala o to, aby hranice mezi Moravou a Uhrami byla co nejzřetelnĕjší. Na drahách, na cestách i jinde byly nápisy jenom v maďarské řeči a na slovenský lid se nikdo neohlížel. Ještě výmluvnějším svědectvím příslušnosti kraje při Váhu ke korunĕ sv. Štěpána byli četníci s chocholatými klobouky a s očima upřenými na každého pocestného, který přicházel z rakouské polovice habsburské říše. Čas, který jsem mohl trávit besedováním s matkou, nebyl docela ztracený. Vidĕl jsem kus Pováží a kraje zdvihadjícího se mírnĕ od řeky k moravské hranici dva roky a něco před osvobozením. Co jsem zahlĕdl, nebylo obestřeno nadýchnutou náladou Heydukových básní nebo Káralových ěrt, nýbrž dusným ovzduším třetího válečného léta.

Nezkreslil jsem si na mapu tehdejší putování a ani se nepamatuji, jestli jsem se někam svezl vlakem nebo šel pořád pěšky. Byl jsem dobrý chodec a za dlouhý den jsem mohl urazit hodný kus cesty. V matné vzpomínce vidím Trenčín s hradem, Pišťany s lázeňskými budovami, chatrnĕ zastřínĕné řidkými řadami a skupinami stromů. Pražilo do nich odpolední slunce a nic mne tam neupoutalo. Stmívalo se valem, když jsem se dostal na okraj obce,

slovensky zvané Drahovce — maďarská tabulka u cesty hlásala něco jiného, tuším Drahóc.

Obecní strážník, kterému nemĕlo nic uniknout, mne zavedl do stavení dosti bohatého sedláka a tam jsem se uložil k spánku, nevím už jestli na loži nebo jenom na senĕ. Neodpočíval jsem však do bílého dne. Nĕkde si v podvečer asi všiml mého příchodu a po vsi se rozkřiklo, že se tam schovává ruský vyvědač. Polckaný strážník, který se mohl dostat do vyšetřování pro nedbalost, mne probudil a vyvedl mne ze vsi stezkou přes zahradu a pole za humny. Jistĕ se mu ulevilo, když jsme se mu ztratil z očí!

Uvědomil jsem si, že bude radno dávat pozor, obzvláštĕ na četníky s rozvlátnou koltoutím pečím na služebních kloboucích. Nikdo mne však nezastavil a byl jsem na cestách od rána do večera. Pamatuji se na Madunice, rozlehdou ves v úrodnĕ rovinĕ, o které jsem vědĕl z Jakubcových dějin jako o působišti vlasteneckého knĕze a básníka Jána Hollého. Prošel jsem i Trnavou a aspoň jsem nahlĕdl do tamních barokních kostelů. Odtamtud jsem se stočil k Moravĕ a zase už skoro za noci jsem se dostal do Jablonice. Tam nebylo potřeba žádat o nocleh v soukromí nebo se někde krĕít. U stanice stál hostinec, majetek židovské rodiny, a tam jsem povečeřel a přicpsal za peníz jistĕ ne vysoký.

Byla nedĕle ráno, když jsem se z Jablonice rozbĕhl do kopcovitého kraje smĕrem k Brezové. Mĕl jsem to jmĕno v dobré pamĕti, protože odtamtud byl jeden z našich spolužáků Martin H. a asi i nĕkteří jiní studenti přerovského gymnasia, které jsem neznal osobně. Z kostelních věží se nesl hlas zvonů a lidé jednotlivĕ, po dvou anebo ve skupínách sestupovali se strání do kostelů. Nepřidal jsem se k nim a nepoptával jsem se Martinu H. Neklid nahromadĕný od probuzení v Drahovcích, najednou propukl a připravil mne o radost z jasnĕho dopoledne. Řekl jsem si, že budu ve větším bezpečí, až se zase dostanu na Moravu. Vydal jsem se jenom po chvilce odpočinku na dlouhou cestu, která skončila až za ěirĕ tmy, myslím, až v Uherskĕm Ostronu. Byl to snad nejdejší pochod, který jsem v životĕ udĕlal za jeden den, nejspíše něco kolem sedmdesáti kilometrů!

Na druhý den ráno jsem se zdvihal z lože s potížením. Dostal jsem se však nějak k vlaku a vrátil jsem se domů brzo po polední vyprávět nejenom, jak je s matkou v Teplicích, nýbrž i o dojmech ze slovenského kraje. Četníci s lesklým peřím za kloboukem přišli asi na první místo. Dodnes si podle nich představuji černého myslivce z vypravování o Viktorce.

*

Léto 1916 nezměnilo nápadně situaci na bojištích. Nic nebylo vyhráno. Spojenci však neutrpěli pohromy, kterou by nebylo možno odčinit. Nebylo rychlých pohybů a okázalých vítězství, která nás tísnila o rok dříve, když jedno polské město po druhém přecházelo buď pod rakouskou nebo německou moc. Na Balkáně bylo ticho a italská fronta byla daleko. Brusilova ofensiva a opožděný vstup Rumunska do války Rusům valně nepomohly, ale zásoby nadějí, zřízené v létě 1914, pořád ještě nebyly ztraveny a vyčerpány do dna.

Potíže, se kterými jsme se potkávali v denním životě, visely jako záclona mezi domovem a vzdálenými bojišti. Brzo po mém návratu ze Slovenska začaly žně, které se obvykle táhly po čtyři, pět týdnů. Zavedla-li Markyta žence do žita, Vavřinec byl první podzimec. Když přišel a v Holešově se chystali na výroční trh, bylo i ovsům nejlépe pod střechem ve veliké kůlně. Mezi oběma svátky, prvním ještě před polovicí července a druhým 10. srpna, byla řada pracovních dní, kterou jenom občas přerušovaly letní deště.

Mužů způsobilých k těžké práci bylo poskrovnu. Po opětovných odvodech padal do sítí vojenských pánů jeden čeledín za druhým. Trochu odpomoci přišlo, když náhradní tělesa začala uvolňovat na žně přestárklé muže, nezpůsobilé ke službě v poli, ale kdo od nich mohl žádat víc než průměrný výkon? Měli doma rodiny a malá hospodářství a chtěli být tam, ne u někoho, komu byli prostě přiděleni. Stěžovali si, reptali na to a ono a jenom matčina dobrota a svatá trpělivost držela všecko pohromadě. Nic se jí tolik neprotivilo jako váda a mrzutosti a přece se do nich musela často vložit, aby jim udělala konec.

Neuvědomil jsem si tenkrát a ani dlouho po všech těch událostech a trampotách, že na matku doléhala tíha války víc než na jiné

členy naší rodiny. Václav měl doslouženo, ale odjel do Hamburku a vrátil se odtamtud, až někdy v 1917, když velká města v Německu začala trpět nedostatkem jídla a jinými svízeli. Járek byl v létě 1916 nejspíše na italské frontě a na mne čekal odvod na jaře 1917. Ze čtyř matčinych bratří dva byli také na vojně, starší Václav a mladší Antonín. Pro věci bližší se nám oba ztráceli z dohledu, a málokdy dali o sobě vědět. Antonínovi, pěkne rostlému a usměvavému šťastj přálo, ale Václav pochodil zle. Býval skoupý na slovo, lidem uhýbal a ani s námi dětmi, když jsme zajeli do matčina rodiště, neztrávil mnoho času. Myslím, že byl na vojně od léta 1914 a jistě užil nepohodlí a nevládného zacházení, protože se neuměl ani bránit ani vmlouvat do přízně. Zahynul v kterési bitvě jako tolik jiných vojáků, které důstojníci hnali proti druhé straně, a nikdy jsme se ani nedověděli, kde dokonal a kde byl pochován.

Dlouho ještě před válkou zakoupili rodiče Václavovi usedlost v Jankovicích. Protože se neženil a nemohl hospodářství vést a obdělávat, byla pole i louky v nájmu. Za války si můj otec od strýce Václava pronajal louky, aby bylo více sena pro naše koně. Práci udělali místní lidé, ale co se usušilo museli jsme si odvézt sami. Byla to dost dlouhá cesta, dobré dvě hodiny, protože s vysoko naloženými vozy museli jet krokem i po dobře silnici. Jeť jem to léto do Jankovic několikrát. Louky byly kus od vesnice, na svazích táhnoucích se k Lysině a proschlé seno vonělo rozmanitými rostlinkami, které se uchytily mezi trávou. V trávě skosené ve vyšších polohách bylo plno trnitých jehlic s růžovými květy, které byly milé na pohled, a však nepotřebné jako krmivo. Na fůře svázané provazy a zatížené pouzdem nebylo pohodlné sedět a nejlépe jsem pochodil, když jsem se položil a díval se za pásmem kopců, od kterých jsme se vzdalovali, nebo se bavil hrou mráčeků na obloze, nebyla-li právě ten den čistá, jako když zamete.

*

Ke konci srpna jsem se vydal ještě jednou na prázdninovou cestu. Něco si z ní pamatuji, jinde buď pomáhá dohad nebo zůstává prázdné místo. Sestavil jsem si ji tak, abych navštívil několik spolužáků. Jestli se nemýlím,

první zastávkou byly Malenovice. Tam bydlel Josef R., který se mnou přišel do sexty na podzim 1915, on ze "seminárky", já z Valašského Meziříčí. Ale jak jsem se dostal z Malenovic do Luhačovic? Ovšem že pěšky, protože dráha vedla velikou oklikou a autobusu ještě nebylo. Ale přes které vesnice jsem šel a proč jsem tam zamířil, když jsem tam neměl nikoho a nechtěl jsem tam zůstat déle než den?

Buď jak buď, v Luhačovicích se mi zalíbilo. Byly to lázně trochu podobné Trenčanským Teplicím, trochu odlišné ve stavbách a i v přírodním rámci. Nebyly ještě tak rozvinuté, aby tam lidé jezdili více za zábavou než z opravdové potřeby napravit porouchané zdraví. I v Luhačovicích bylo hodně vojáků, většinou důstojníků. Přišel jsem tam odpoledne, ale právě fouzlo lázní i kraje se mi ukázalo až na druhý den ráno. Vstal jsem skoro a když jsem vyšel před dům, byla na všem rozestřena lehoučká mlha. Vršky stromů v lázeňském sadě se v ní ještě ztrácely a ještě víc se jí za prohládlé noci nahromadilo na stránkách s jehličnatými lesíky a loučkami. Všecko jsem navštívil a viděl za dlouhých let života nepříliš pokojného a sedavého, ale i mám zřetelně před očima rosné ráno, do kterého jsem se probudil v Luhačovicích, záhony kvítí, které otvírá pozdě v létě, a héloučkový opar, který se rozptýlil, když jsem už byl hodnou chvílí na cestě k severovýchodu.

Jiný z mých kroměřížských spolužáků Václav S. bydlel v Horním Újezdě. Nebyli jsme velcí kamarádi, ale zaklepal jsem na dvíře jejich bytu ve školní budově — Václavův otec byl v Újezdě nadučitelem. Myslil jsem, že se tam zastavím jenom na chvíli, ale Václavova matka se proti tomu rázně ohradila. Nedala na mé výmluvy a rozhodla, že u nich musím zůstat na noc. Odpoledne jsme si povídali s Václavem a s jeho starším bratrem Klimentem, který také chodil do Kroměříže, ale u stolu se sešla celá rodina. Beseda se nám vydařila nad očekávání. Václavova matka byla odkudsi od Mysločovic a znala snad kde koho, o kom jsem zase já věděl, buď z toho co se povídalo doma nebo na návštěvách u příbuzných s matčiny strany. Ze všeho co nám podala, nejlépe mi zůstal v paměti chléb, ne

z mouky, nýbrž jenom z rozdrocených zrněk a na něm med neshíraný od včel nedlouho předtím. S polevou rosy za mdlého ranního slunce v Luhačovicích zůstaly mi ty těžké kapky medu mezi hrubou tkání rezného chleba nejmilejší vzpomínkou na prázdninový výlet na konci třetího válečného léta.

Na druhý den mi však počasí nepřálo. Vizovicemi jsem prošel v drobném dešti, ve kterém nikdo nemohl ani promoknout ani okrát. Nezůstal jsem tam ani na chvíli a než jsem se nadál, byl jsem na silnici, která spojuje Vizovice se Vsetínem. Prošel jsem Jasenou a zastavil jsem se až v Liptále. Dešť byl silnější a hustší než zrána a byl bych se musel někam uchýlit, i kdybych nebyl se zastávkou v Liptále počítal hned od začátku.

Když jsem byl ve Valašském Meziříčí poznal jsem dva chlapce. Jana a Františka D. Chodili do gymnasia, Jan do kvarty, druhý do tercie. Jejich otec byl v Liptále reformovaným farářem, ale matka byla často v Meziříčí a někdy jsme se potkali a buď zastavili nebo aspoň pozdravili. Nebyl jsem ohlášený a když se otevřely na faře dveře, viděl jsem náraz, že jsem přišel ve chvíli k návštěvám opravdu málo příhodnou. Liptálský farář byl nemocný, nemocný tak těžce, že jsem ani nemohl vkročit do ztemnělé světnice, ve které odpočíval. Kdyby byl pěkný den, byl bych se nějak vytratil, ale do deště mne nechtěli pustit. Zůstal jsem tedy na noc. Na druhý den ráno se mnou Jan šel kus cesty k poslednímu zastavení ve škole v Rokytnici. V tamní škole působil otec jiného z meziřížských studentů Jindřicha B., vedle kterého jsem sedával, když nás přemístili do kasina. Jindřich byl u nás o něco dříve a oplácel jsem tedy návštěvu. Nezůstal jsem však dlouho a ještě k večeru jsem jel vlakem ze Vsetína do Valašského Meziříčí a odtamtud do Holešova.

*

Co záleží po čtyřiceti a pěti letech na tom, kde jsem byl v třetím roce dlouhé a tísnivé vojny, co jsem viděl a co mi kdo podal k osvěžení a nasycení? Nic a přece dost. Nejde jenom o drobné osobní příběhy, nýbrž i o několik zkušeností obecného významu. O nich tedy ještě několik slov, než skončím své vzpomínání na prázdniny mezi sextou a septimou.

Představuji si zdálky venkovské školy a fary, postavené obyčejně na čestnějších místech než selská stavení. Byly zpravidla o něco prostornější a honosnější než grunty, podsečky a chalupy, ve kterých žili místní lidé. V některých osadách byla i pošta, jinde zase panské sídlo a jinak už nic. Učitelé byli většinou rodáci z venkova a mezi duchovenstvem bylo také značné procento se selským pozadím. V učitelských bytech nebylo nádhery a peněz naskládaných na kupy, ale předpokládalo se, že budou lépe vybaveny než selské příbytky. Dobře pochodila učitelova žena, když si uvědomila správnou míru a když ani nesestapovala pod ani se nesmírně nenadnášela nad venkovský průměr.

Duchovní a učitelé byli obyčejně jedinými představiteli vzdáleného světa. Záleželo na povaze, jak se včlenili do života obce nebo oblasti, která jim byla svěřena. Někdy byli s místními lidmi na štíru nebo se všeho stranili a žili pro sebe. Jinde vycházeli dobře se starými i mladými a prospívali sobě i jiným.

Na farách a ve školách nebyly dvéře zamýkány na dvojí západ. Prošel-li jimi pocestný, který mohl jakž takž ospravedlnit zatažení za zvonec nebo smáčknutí kliky, nemusel se bát prudkého odbytí nebo nevrlého štekotu psa.

Ríkám si často, že už je na čase vyrovnávat staré dluhy, i když splátky mohou být jenom pomyslné. Nezapomněl jsem a už asi ani nezapomenu na laskavé přijetí ve škole v Horním Újezdě. Oba synkové, Kliment i Václav mi sešli s očí, když jsem odešel s Kroměříže. S Janem D. jsme si dlouho dopisovali a po několika letech jsme se sešli v Praze, a dokonce spolu bydleli. Jindřich B. vystudoval na lékařské fakultě a usadil se v Holešovicích mezi dělníky a drobným měšťáckým lidem. Možná, že zapomněli v přívalech života na to, jak jsme se setkali, když daleko od nás zuřila vojna bez úlevy a bez nadeje na brzký konec. Pro mne jsou to příběhy tak živé a svěží jakoby se sběhly před několika nedělemi a ne před čtyřiceti a pěti roky.

Jan Novák:

TŘI SLOVA

*Kdesi na špinavém dvoře
před hrozivě zavřenými dveřmi
zazněla tři slova z úst,
která před tím řekla: "Věř mi!"*

*Ted' všechno ukrývané vyšlo navenek:
"Neznám toho člověka!"*

*Tři slova. Trojnásobný plamének.
Sevřela hrdlo. A Petr poznal, co je hoře
a nač
je vlastně pláč.*

*Nepohrdej těmi slovy.
Nezadupej je s hněvem do hláta.*

*Až ten druhý v tobě, číhající v skrytu,
ten svůdný, který napoví a nedopoví,
ti nabídne štěstí slité ze zlata
a výbušnou sílu dynamitu,
až uvidíš, jak zbožně prosí a jak pokleká,
jak se do andělského roucha obléká,
tehdy bez pláče mu pověz:
"Neznám toho člověka!"*

ROZHLEDY

Dr. A. P. Stahej:

Československí Baptisti Legionari

Tohto 1961 roku pripomíname 111-té narodeniny blahej pamati prvého Presidenta Československej Republiky T. G. Masaryka. My, ktorí sme prežili roky 1914-1918 kedy zúrila Svetová vojna I, pamätáme tie rušné časy. Vtedy sa verní Česi a Slováci v U.S.A. a v zahraničí spojili do práce a do boja za svobodu národa z pod rakúskeho a maďarskeho jarma.

V tom boji mali i československí Baptisti v Amerike čestný podiel. Tak slovenskí baptisti, ktorých vtedy bolo len asi 500 dali sedem legionárov pod prapór Generála Štefánika. Možno ich bolo viac, ale ja som poznal nasledovných, a síce z mojej cirkvi v meste Philadelphia, Pa., vyšli bratia: Jan Krasničan, Matej Černok, Matej Gažo (jeho starší brat Karol bol v armáde USA). Ďalej zo slovenskej cirkvi v Newark, N. J., kde bol vtedy pastor Rev. N. F. Čapek, hlásili sa bratia:

Jozef Jakubik Jacoby, Juraj Háčik (už nežijú) a V. Čapek, a Rev. Čapek prihlásil sa i do YMCA s vojskom. Ján Šoltiš z Yonkers bol legionár v Rusku. Na týchto si pamätám. Jestli kto vie o iných, nech ich prihlási. Sluší sa a je dobre, aby ich mená boli zvečnené v tomto časopise. To je historia na ktorú sa budú baptisti môcť obrátiť na dokaz, že i oni bojovali za ČSR.

Ja som sa tiež chcel prihlásiť za legionára, ale ma vodcovia odradili, že ja možem viac vykonať doma ako rečník a činiteľ medzi našim ľuďom i medzi Američanmi. Bol som predsedom 37-ho Sboru Slov. Ligy, ktorá vtedy zastupovala Slovákov a kooperovala s Čechmi. Nasbíeral som vyše \$2000 na naše ciele. Rečnieval som jak medzi našimi tak i medzi Američanmi a získaval priateľov našej veci. Moja cirkev vo Philadelphii bola prvá medzi Slovákami v USA, ktorá usporiadala bazar na prospech nášho boja za svobodu. Mal som česť predstaviť T. G. Masaryka v Českej Palle našim krajanom. Bol som pri jeho vyhlásení Svobody ČSR. a iným národom.

Podobne alebo ešte viac pracovali i druhí naši bratia, zvlášte Rev. Vaclav Kraliček z I. Českej Cirkvi v Chicagu, ktorý bol osobný priateľ Masarykov a konal mu neoceniteľné služby. Československá Baptistská Konvencia odhlasovala resolúcie za "Freedom of Czechoslovakia" a poslala ich Presidentovi Wilsonovi, Sekret. Státu Lansingovi a iným diplomátom.

Józa Novotný:

JAK TO BYLO

Když vypukla prvá světová válka, musil jsem i já k odvodu. "Tauglich" (schopen). vykřikl vojenský lékař.

Co dělat? Maminka plakala. A já jsem nebyl nadšen. Ač jsem měl jednorocní právo a tedy naději na brzký vstup do důstojnického stavu, krváčet za Rakousko se mi nechtělo.

Jdu po ulici, když potkám v Pánu zesnulého bratra Kubáta. Hned dovedl moji situaci vystihnout a byl plný optimismu. Zavedl mne k Dru Ferdinandu Hrejsovi a ten, když vyslechl, že z mého sboru odešlo 75 otců rodin na vojnu, zasedl k psacímu stroji a vypsál situaci velmi výmluvně. A to odeslal do Vídně. Za krátkou dobu jsem obdržel od vojenského

velitelství oznámení, že jsem osvobozen na neurčitou dobu. A tak se stalo, že jsem nebyl na vojně zabit.

Dne 27. října 1918 jsem kázal na venkovském sboru. To byla neděle. V pondělí, dne 28. října jsem jel domů. Hned na nádraží jsem viděl, že se v Praze děje něco neobyčejného. Lidé proudili ulicemi zdánlivě bez cíle a přec plní jásající radosti. Pamatuji se, že jsem potkal v zástupu dva přátele: Jana Herbena a Jindřicha Hrozného. Dr. Jan Herben byl tak pohnut, že nemohl promluvit; jen se mu brada třásla vnitřním pohnutím. Tiskl mi dlouho ruku. Dr. Jindřich Hrozný, bratr Bedřichův (objevitel hetitského písma) mi řekl: "Zítřka bude o nás vědět celý svět."

Hloučky lidí běhaly od Husova pomníku k Palackému pomníku. Tam mne přátelé donutili, abych řekl také slovo. Nevím už bylo-li to souvislé. Vždyť nikdo z nás nebyl normální — radosti.

Potkám bohoslovce R. Ten měl největší odvalu; se skupinou mladých lidí vnikli do starého husitského chrámu na Staroměstském náměstí, Týna. Nebylo žalovníka a tak nebylo soudece. Jistě, že kněží odešli před živelnou mocí, ba ani kostelník nebyl po ruce. A tak od dob husitských poprvé se na kazatelně Týna objevil "nekatolík", bohoslovec R.

A pak jsme běhali dál. Když už nás nohy neunesly, šli jsme domů. Spali? Nespali. Jen tak trochu jsme si odpočínuli.

A druhý den zase z Královských Vinohrad do Prahy. Nezapomenu na roztodivnou událost na cestě z Vinohrad do středu Prahy. Potkám na smrtí bledého okresního hejtmána, který po biblicku řečeno "mnoho zlého způsobil." Poprvé v životě on mne napřed zdravil a zastavil. A hned měl pohotově svůj "viněč". Ze má radost z převratu a že doufá, že nezapomenu, jak se ke mně choval za Rakouska, jak jsem se měl dobře za jeho hejtmanství . . . Co dělat? Bylo jeho pokání upřímné? S úsměvem jsem se s ním rozloučil.

A pak jsem šel k jedné rodině, kde na mne čekala příhoda jakých neprožijete mnoho za život. V této rodině měli syna, který se před nějakou dobou vrátil z pekla války a prohlásil otci, že už nepůjde zpět. Co dělat? Otec měl vlastní dům, kde měl jeden byt ne-

pronajat. Láska jest vynalézavá. Tam milující otec doslova syna zazdil a malý otvor, kudy by mohl ven v noci na kousek procházky, zakryl kusem nábytku. Byl jsem velmi zvědav, co se bude dít v této rodině. Přišel jsem právě v čas. Všichni jsme putovali do onoho bytu. Otec odtáhl onen kus nábytku, odkryl vchod a zvolal: "Synu, pojd' ven!" Chlapec nesměle zvolal: "Ale tatínku, vždyť není noc." "Není. Nemusíš se bát. Jsi svoboden." Hoch vyšel ven, rozhlédl se, třásl se jako osyka a pak nám všem padl do náručí . . .

Těžko nevzpomínat!

Budiž umělec národní, miluj vlast svou, ale vyhýbej se co nejvíce bojům politickým; za to dávej nám velké ideje, podněcuj v nás mohutné city a tužby; tak prospěje vlasti nejvíce — ale nechtěj být u to ostatní pak dáš nám přídatkem. —T. G. Masaryk.

Podporujte práci Národní Jednoty čsl. Protestantů! Získávejte nové čtenáře a předplatitele Křesťanským Listům a Husovu Lidu.

LITERATURA

Návštěvou u TGM a jeho rodiny

Jdeme do druhé tisícovky. Tisíc čtenářů odpovědělo na první výzvu a obstaralo si knížku Alice Masarykové "Dětství a mládí — Vzpomínky a myšlenky." Všichni uznávají, že kniha má nepopsatelný půvab. Z díla vyznačuje rodinná láska, úcta k otci a matce a životní moudrost. Jedině dcera Alice mohla nám podat tak hřejivý a intimní pohled do rodinného kruhu a zachytit ovzduší kolenními dvou vynikajících postav, Tomáše Masaryka a jeho ženy Charlotty. Vidíme obě milované bytosti pohledem dcery a i slavná postava Masaryka ožívuje a nabývá vřelosti a lidskosti. Pousmějete se jeho v chově a problémům se synem Janem, vycítíte velký vliv americké ženy na jeho postoj k manželské otázce a pochopíte, jak široký a lidský byl zájem obou manželů o sociální problémy.

Z prvních kapitol se dočteme o seznámení Tomáše Masaryka se Charlottou Garrigue, začátcích novomanželů a jejich názorech na

manželství. Oba měli velké porozumění pro otázky doby, na př. v jedné kapitole je zachycen boj o rukopisy. Autorka líčí překrásné prázdniny na Slovensku, zajímavé osobnosti, malíře Schweigra, Karlu Máchovou, vůdkyni dělnických žen a jiné a při tom mimoděk prozrazuje mnoho i o sobě a svém působení na škole, v Hull House atd. Je to nesmírně poutavý pohled do minulosti. Životopis končí Masarykovým odchodem do ciziny po vypuknutí první světové války.

Knihu vydala Masaryk Publications Trust, nevýdělečná společnost přátel. Prodej knížky byl svěřen Československé Národní Radě Americké. Objednejte si knížku v našich odbočkách a oblastech, nebo si je objednejte přímo u nás: CSNRA, 4125 West 26th St., Chicago 23, Illinois. Cena poštou \$2.50.

Nový překlad anglické bible.

Tento rok anglicky mluvící svět vzpomene 350. výročí vydání autorisovaného anglického překladu Bible krále Jakuba. V roce 1611, anglický král Jakub I. pověřil padesát čtyři biblických učenců a církevních vůdců překladem Písem svatých. Toto nebyl první pokus o anglický překlad, protože již sto let před tím, William Tyndale a Miles Coverdale, přeložili Bibli z původních jazyků do angličtiny. Jejich překlad však nebyl autorisován a proto se i sešel se značným odporem jak církevních tak i světských autorit. Později však kritika byla spravedlivější a uznala, že Tyndale i Coverdale přispěli značnou měrou k tomu, že Bible se stala nejčtěnější knihou a její poselství cvlivnilo značně veřejný život Anglie. — 350. výročí vydání bible v autorisovaném vydání krále Jakuba, bylo vzpomenu v Anglii vydáním nového překladu Nového zákona. (Starý zákon výjde v dohledné budoucnosti!) Vydavateli jsou universitní tiskárny v Oxfordu a v Cambridge. Nový překlad jest výsledkem mezidenominační spolupráce téměř 70 biblických odborníků, kteří se podíleli na jeho provedení. K dispozici měli nejnovější objevy biblických rukopisů a jiných původních pramenů vztahujících se k biblické historii. (Nový zákon v nejnovějším anglickém překladě se prodává za \$4.95 a lze jej objednat v Oxford University Press).

O hvězdách a hvězdičkách na nebi našeho exilového života.

Někdy býváme v pokušení podlehnout zklamání, které se nás zmocňuje při pohledu na záporné zjevy našeho exilu. Bohužel, to záporné křičí, to kladné je tiché a neupozorňuje příliš na sebe. Ale věřte, je ho hodně! Vezměte do ruky na příklad Zprávy Společnosti pro vědu a umění. Každé číslo je plno závažných svědectví o významné činnosti našich exulantů na poli vědy a umění. A o drobné, neviditelné, obětavé činnosti našich lidí mohla by vyjít celá sbírka! Nemohu proto podlehnout pesimismu, ale věřím, že Bůh dá v blízké době novou příležitost národu, aby uplatnil své skvělé vlastnosti, které mu byly dány. Ovšem, i zlo se dovede uplatnit, velmi mocně, jenže nepotrvá a bude překonáno dobrem, jak temno světlem.

Takovým několika knižním edicím, které vyšly v poslední době, přikládám značný význam. Každá dobrá knížka, každá, životní moudrostí opřená a láskou prolnutá stat' je zářivou hvězdou na nebi našeho národního života. Je důkazem, že náš exil má duši a je mluvčím umlčeného národa ve vlasti. Znovu a znovu беру do rukou knížku "Milada Horáková" (vydala Rada Svob. Československa, Washington), hroužím se do slunných stránek "Dětství a mládí" od Alice Masarykové (University of Pittsburgh) a spoluprožívám osudy umělců-uprchlíků, jak je z nespočetných děl vybrala Jarmila Dvořáková ("Umělec na útěku", "Naše Hlasy", Toronto cena \$1.) Oběma prvně jmenovaným knížkám se dostalo v našem tisku dosti publicity a každý, kdo si chce udržet plamének duchovního života, měl by je číst. Jaké množství podnětů pro myslivého čtenáře s uměleckými zájmy skýtá knížečka Jarmily Dvořákové! Co rozmanitých osudů, vedoucích jednou k vyniknutí, podruhé k úpadku! Malá knížečka, ale jaké mravenčí píle a postřehu bylo třeba, aby byla napsána!

— Přemysl Pitter.

Evangelické publikace z ČSSR.

Čtenáře chceme upozornit na tři publikace vydané nakladatelstvím Kalich v Praze. Jsou to: *Evangelický kalendář pro rok 1961*; *Na každý den 1961* (sbírka každodenních úvah,

a *Voláme z hlubokosti* (sbírka modliteb).

V pořadí zajímavosti a hodnoty kniha modliteb snadno zaujme první místo. Už její osnova se podstatně liší od sbírek obvyklého druhu. Naznačuje, na čem ve smyslu "Božího slova záleží nejprve a jaké místo mají před Bohem naše vlastní a vůbec lidské zájmy." Čtenář v ní najde modlitby na jednotlivé články Apoštolského vyznání víry, na blahoslavenství, na modlitbu Páně a "na všechny spasitelné události od vtělení Ježíše Krista přes kříž až k vítězství nad hříchem, smrtí a peklem. Všechny životní okolnosti a oblasti jsou pojaty do modliteb, aby čtenáři se naučili předkládat vše, co se s nimi děje, před Boží tvář." Věříme, že tato sbírka bude velkou posilou československému křesťanu v jeho každodenním zápase o víru v poměrech neskonale těžších než v kterémkoli období dějin našeho národa.

Sbírka *Na každý den* jest směrlým pokusem o to učinit Bibli dnešimu čtenáři jasnější a přístupnější. Cílem sbírky jest poskytnouti čtenářům během několika let lidový komentář k celému Písmu svatému. Proto jsou probírány celé biblické knihy. Toto není snadný úkol ani pro redaktory ani pro čtenáře, protože mnohé oddíly Písma jsou velmi těžké ke čtení. Nicméně však autoři knížky jsou přesvědčeni o tom, že žádná kapitola Písma nedostala se tam náhodou ani omylem. I tato sbírka jistě přinese duchovní užitek těm, kteří s její pomocí budou studovat Písma.

Evangelický kalendář by si zasluhoval podrobnějšího rozboru a utříděného zhodnocení mnohoznačné látky. Úprava je opravdu umělecká. Kresby mladé evangelické umělkyně, s. M. Šoltézsové (dcery far. Štěpána Šoltézse) jsou jedinečné. Básnické příspěvky jsou vysoké úrovně. Výběr článků, původních i přeložených z jiných jazyků, jest dobrý. K některým "ideovým" studiím "západní" čtenář zaujímá často odlišné stanovisko. Tím ovšem není řečeno, že jejich četa jest bez užítku. Schematismus československé církve evangelické, který obsahuje seznam všech církevních sborů a jména duchovních, poskytuje zajímavé informace v tom, co neobsahuje! (Ku př. jména farářů, kterým patrně byl odňat t. zv. "státní souhlas", aby mohli vykonávat své duchovní povinnosti, atd.) V celku soudíme, že letošní Kalendář jest lepší než v roce 1960.

Z NAŠEHO SIONA A ODJINUD

Na výroční schůzi Jednoty československých Protestantů, odbočka v Torontě, byl zvolen následující výbor: Br. Václav Menšík, předseda; s. Ruth Petříčková, místo-předsedkyně; s. Emilie Kubešová, jednatelka; br. Jaroslav Skála, pokladník; br. Václav Štěpánek, revisor účtů, a za členy výboru byli zvoleni bratři: kaz. Josef Novák, Milan Lev, Jaromír Petříček a Josef Hynek. Novému výboru přejeme Boží požehnání a zdar ve vši práci v tomto roce.

Z Masaryktown na Floridě přichází zpráva, že tamní občané zahájili finanční kampaň na postavení musea zasvěceného památce prvního presidenta Československa Tomáše G. Masaryka. Výbor pro stavbu musea též plánuje umístiti v budově bronzové poprsí T. G. Masaryka, práci to krajanského akademického sochaře Albína Poláška. Budova bude též obsahovat třídu, ve které se budou děti v Masaryktown učit českému jazyku. Kromě toho má být v budově i umístěn byt pro dceru Masarykovu, Alici, která nyní žije v Miami.

Dr. Charles Westphal, farář reformované církve v Paříži, byl zvolen novým předsedou federace francouzských protestantů. Nastupuje tak na místo, které po mnoho let zastával známý francouzský farář Dr. Mare Boegner. Dr. Boegner byl též jedním z předsedů Světové církevní rady (1948-1954) a v přítomné době jest předsedou výboru Světové církevní rady pro ekumenickou činnost. Dr. Ch. Westphal jest členem ústředního výboru Světové rady.

Kardinál Bea, který řídí vatikánský sekretariát pro křesťanskou jednotu, prohlásil, že nevidí příčiny proč by římsko-katolická církev a Světová církevní rada nemohly spolupracovat v oblastech sociální, charitativní a mírové práce. — Pokud jde o úplnou jednotu křesťanstva, kardinál poznamenal, že to vezme ještě dlouhou dobu — a pak kromě základních doktrinních rozdílů, existuje ještě celá řada menších praktických problémů, protože protestantismus nemá žádné ústředí, které by mělo autcritu vyjednávat a formulovat program, jako má jeho sekretariát.

Na nedávné evangelizační konferenci v Bossey, charakterizoval základní rysy křesťanství dr. D. T. Niles takto: 1. "Křesťanské náboženství se ode všech ostatních liší

tím, že vyzývá zmrtvýchvstalého Boha. Zatím co ostatní náboženství učí, že Bůh přichází do světa, aby lidem čas od času prokázal pomoc, jediné křesťanství věří v Boha, který se stal člověkem, a je neustále v dějinách při pomocném díle". 2. "Křesťanství je jediné náboženství, které vyznává působení Ducha svatého jako trvalé činné síly, která ohlašuje Boha ve světě." 3. "Křesťanství je jediné náboženství, které vyznává, že existuje konec a cíl, kam vede Bůh lidské dějiny k naplnění."

Dvojaké mozole

(Píše Bratr Aps.)

Staloť se pak měšť Bridgeport, že vyšel rozsévač, aby rozséval Evangelium na ulici, kde byli naši krajané obydleni. I šli s ním někteří věřící z jeho církvi ku pomoci. — Vždyť v Americe jest náboženská svoboda, a není to nic neobyčejného kázat na ulici slovo Boží.

I zastavili se na rohu ulic a počali zpívat radostné písně sionské s trumpetou, což přivábilo zvědavé posluchače ke hloučku. Po zpěvu a modlitbě povýšil bratr kazatel hlasu svého a mluvil horlivě o pravé víře v Pána Ježíše Krista. Někteří se tomu posmívali, jiní se zlobili, ale některým se to líbilo co kazatel mluvil. Byť jest on Slovák z pod Tater jménem Pavelda, muž udatný, vysoký, milého vzezření a ducha smělého.

Když on ještě mluvil přistoupil k němu neznámý muž z vůkol stojících, uchopil ruku kazatele a ukázal na jeho měkku dlaň beze slova. Pak ukázal onen výtržník svoji dlaň jenž měla tvrdé mozole. Takhle chtěl mlčenlivě říci, že kazatel nepracuje jako on.

Následovně bratr kazatel vzal mozolovitou dlaň toho muže, dotkl se těch mozolů a pak mlčíc ukázal prstem na své čelo, jakoby chtěl říci, že on tamhle má mozole. Pak ukázal svou měkku dlaň a prstem poukázal na hlavu onoho chlapa, jakoby chtěl říci, že ten má měkký mozek.

Voukol stojící lidé tomu porozuměli a dali se do velikého smíchu. Tak byl onen vyrušovatel zahanbený a více se neopovážil vyrušovat mluvícího.

Někteří pak přišli do jeho shromáždění na kázání slova Božího a uvěřili.

Lidé naší doby jsou nepokojní, neklidní, rozčilení a unavení . . . Ty nepokojné, neklidné, rozčilené a unavené duše chci konečně nalézt pokoje, klidu, smíru a nové energie k dalšímu žití . . . Moderní člověk stůj co stůj se chce zbavit své rozervanosti — jeden násilně, druhý nenásilně — oba chtějí to stejně toužebně a netrpělivě — Zoufání či modlitba?

T. G. Masaryk

Kde vzal Hitler svůj překroucený kříž pro svastiku?

Stálo by za to vyšetřit skutečně, jak na to nacisté přišli. Nás musí zajímat, že tento odznak se objevuje v našem slavném kancionále, vytištěném v Ivančicích 1576.

V tomto třídlísném zpěvníku v sytých barvách na prvých strnách naleznete nějakou malbu s pozitivním poselstvím, kdežto ukončující malba představuje alegorickou výstrahu. Tak díl druhý kenčí obrazem d'ábla, sedícího na trně s roztaženými rukama a který jest "ozdoben" na prsou dokonalou svastikou! Tak zbožný zpěvák jest varován před nebezpečím antikrista. Tehdejší malíř sotva tušil, že jeho obraz jest proroctvím pro naše časy.

Józa Novotný.

The Czechoslovak Room Committee of the University of Pittsburgh held a meeting to celebrate the 111th Birthday Anniversary of T. G. Masaryk on March 7th at 8 p. m. About 150 people, young and old, attended. Rev. Dr. A. P. Slabey was invited to speak from his own observation about Masaryk and General Štefanik. Dr. Slabey met both men during World War I and wrote about them in English and Slovak. They were both Christian men of sterling character, democratic republicans and friends of America.

Dopisy

"Křestanské Listy a Husův Lid" dobře robí, že uverejňujú mená darcov na pomoc, mesto, kde patričný bývajú a tiež sumu príspevku. To je tiež zaujímavé čítanie. Takto sa dozvieme o našich známych, že ešte žijú a sú obetaví na dielo Božie. Zvlášte v únorovom čili februarovom čísle bol dlhý a bohatý seznam milodarov. Radi sme, že máme medzi

sebou i tak štedrých darcov, ktorí dali \$500 až \$700. Chvála Pánu za všetch darcov, ale chybuju nám medzi dárci mená niektorých našich československých kazateľov a farárov a iných dobrých ľudí. Bratia milí, esli my nebudeme pomáhať nášmu ľudu, ktože mu pomôže? —Z.

Předplatné a dary na práci a časopis Jednoty došlé do 10. března 1961.

Dr. Daniel Slabey, King William, Va.	\$10.00
Dr. Daniel Slabey, King William, Va.	\$10.00
George Holets, Washington, D. C.	5.00
B. T. Svoboda, Arbuuckle, Cal.	5.00
J. & J. Nedbalek, Temple, Texas	2.00
Julia Barina, Smithville, Texas	8.00
Vlad. Slavik, Astoria, L. I., N. Y.	3.00
Mrs. Chas. Horejs, Omaha, Nebraska	3.00
Milos Bosek, M.D., 180 Ft. Washington St., N. Y. 32, N. Y.	25.00
James Sklenar, R. 2, Ceresco, Neb. přd.	5.00
J. Munchinsky, Box 271, Minitonas, Man., Canada (předplatné)	4.00
Jos. T. Čejka, Westo, Nebraska (přdp.)	6.00
Mrs. Mary Estock, Rt. 1, Cranesville, Pennsylvania, (předplatné)	4.00
Jaroslav Galda, 2715 So. 13th St., Omaha, Nebraska, předpl. a dar	10.00
Pavla Bělehrad, Brooklyn 1, N. Y.	10.00
Miss Mary Soukup, Cedar Rapids, Ia.	10.00
Francis A. Hegar, Chicago 18, Ill.	10.00
Jos. Koukol, Wayne, Kansas	55.00
Elizabeth Sabol, Elizabeth, N. J.	4.00
John Vtipil, Prince George, Va.	5.00
Joe Faires, S. Burnaby, B. C., Canada	4.00
Frances Malach, West, Texas	10.00
Frank & Helen Svoboda, Shelter Island Presb. Church, Shelter Island, N. Y. (na práci P. Pittera)	20.00
Mr. Julius Heger, Cicero, Ill., poslal \$25.00 v TUZEX kuponch Dr. Vařešovi do Československa	

S díky přijala a o další podporu prosí: Národní Jednota čsl. protestantů, John Opie, pokl., 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois